

Les fundacions, un patrimoni a preservar

Pere A. Fábregas

President de la Coordinadora Catalana de Fundacions

Les fundacions són un col·lectiu amb una responsabilitat important en la prestació de serveis a la comunitat però que potser no són prou conegudes. Perquè ens en fem una idea: Una part molt important de la sanitat, l'educació i els serveis socials que es presten a Catalunya estan regits i gestionats per fundacions. Enteses com a entitats sense afany de lucre, la seva gestió diària no s'entendria sense l'equip rector i el quadre de professionals que hi treballen, però també en força casos per l'aportació entusiasta i altruista de molts voluntaris que aboquen esforç i hores robades a la família o al seu lleure per donar resposta a les necessitats dels altres.

Tampoc s'entendrien les fundacions sense l'aportació econòmica de persones físiques que destinen part del seu patrimoni a la satisfacció d'una necessitat social. Vull remarcar que aquestes donacions no lucratives ho són per sempre, no són rescatables, no poden afavorir a qui les fa i estan destinades a resoldre una necessitat de la societat.

Precisament perquè les fundacions executen programes en camps diversos com l'ensenyament, la sanitat, els serveis socials, la cultura, la recerca, la cooperació o l'ecologia és pel que sovint demanen subvencions o la signatura de convenis amb les administracions. No són diners a fons perdut ni sense control. Qualsevol aportació econòmica d'una administració a una fundació ve justificada precisament per l'atenció d'unes necessitats amb bon fi. I encara més: aquests recursos s'han de justificar i auditar.

Hi ha persones i col·lectius que, potser de bona fe, discrepen d'aquest paper complementari i de vegades supletori de les

fundacions, tot al·legant que per cobrir aquestes necessitats ja hi ha l'Estat o la Generalitat. Aquesta visió d'Estat providència és falsa. Per a les administracions és més barat i eficient cedir la gestió de determinants serveis a entitats de la societat civil que assumir-les per si soles. El partenariat permet amortitzar i aprofitar allò ja existent sense haver de construir una estructura i una plantilla paral·leles. S'imaginem construir de nou hospitals i escoles ja existents i que funcionen des d'abans que les administracions s'adonessin de la seva importància?

Quants col·legis i universitats, quants hospitalars, quants centres d'atenció a la tercera edat o a discapacitats no existirien si darrer no hi hagués hagut la tasca anònima d'unes fundacions?

A Catalunya, de fundacions en tenim de documentades des del segle XIV. Avui, la Coordinadora Catalana de Fundacions, que m'honro de presidir, aplega més de cinc-cents fundacions. Són les més dinàmiques, d'una dimensió mitjana o petita, com ho és també el teixit empresarial del nostre país.

Però malgrat tenir aquesta mida discreta, els resultats salten a la vista. L'any 2012, les fundacions catalanes representaven el 23% del conjunt existent a Espanya, atenen o prestaven servei a quasi 12 milions de persones —el doble que abans de la crisi— i ocupaven a més de 78.000 treballadors. En termes de PIB, els serveis prestats arriben als 500 milions d'euros.

Una altra virtut del col·lectiu de les fundacions és el repartiment territorial. Si mirem les dues mil i escaig fundacions registrades pel Departament de Justícia de la Generalitat apreciem una àmplia presència a totes les comarques. Els lectors d'aquest diari segur que en coneixen més d'una.

Per no estendre'ns, en aquestes contrades hi ha, entre altres, la Fundació El Parès, la Fundació Humanitària pel Tercer i Quart Món Doctor Trueta, la Fundació Mona, la Fundació Televall o la Fundació Balonmano Granollers.

En temps de crisi i escassetat de recursos públics, val la pena preservar i donar escalf a aquest patrimoni que representen les fundacions.